

МЕГАТРЕНД УНИВЕРЗИТЕТУ
ПРАВНОМ
ФАКУЛТЕТУ
БЕОГРАД

ЗАВРШНИ РАД НА СТУДИЈАМА ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА

Докторска дисертација

(навести: ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ИЛИ УМЕТНИЧКИ ПРОЈЕКАТ)

На основу одлуке Сената Универзитета од _____, пошто смо проучили урађену докторску дисертацију _____ под називом:
(навести: ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ИЛИ УМЕТНИЧКИ ПРОЈЕКАТ)
„ДИГИТАЛНА ДИПЛОМАТИЈА КАО ОДГОВОР НА ИЗАЗОВЕ САВРЕМЕНОГ ДОБА“

кандидата: Николић Драган, мр подносимо следећи:
(звање, име и презиме кандидата)

РЕФЕРАТ

1. Основни подаци о кандидату, докторској дисертацији/ уметничком пројекту

(Елементарни подаци о кандидату, наслову рада, обиму и библиографским подацима)

Биографски подаци:

Име и презиме: Драган Николић

Датум и место рођења: Драган Николић рођен је 01. јуна 1966. године у Сарајеву.

Email: nikolic.dragan.0314@gmail.com

Образовање:

- 1985. године завршио средњу техничку школу у Врању;
- 1991. године дипломирао на Факултету заштите на раду у Нишу;
- 2010. године стекао звање Мастера на Факултету заштите на раду у Нишу;
- 2016. Године уписао је Докторске студије на Мегатренд универзитету, Правни факултет, положио је све испите.

Радно искуство:

- Од 1991. до 2004. године био запослен као цивилно лице у Војном одсеку Ниш;
- Од 2005. до 2013. године ангажован на Факултету заштите на раду у Нишу као сарадник у кабинету за мултимедије;
- Од 2013. године у Министарству спољних послова Републике Србије.

Техничке способности и језици:

- Рад на рачунару: положен *ECDL*;
- Страни језици: знање енглеског и бугарског језика;
- Возачка дозвола “Б” категорије.

Објављени радови:

Николић, Д., Балтезаревих, В. (2019). Суочавање дипломатије и друштвених медија. *Годишњак ФКМ*, М53.

Baltezarević, V., Nikolić, D. (2019). Društveni mediji kao nova politička platforma. *Medijski dijalozi*, No. 34. M24.

2. Предмет и циљ докторске дисертације/уметничког пројекта

(Показати да је реч о оригиналној идеји, значајној за развој научне или уметничке области)

2. Предмет истраживања

2.1. Одређивање предмета истраживања:

2.1.1. Теоријско одређење предмета истраживања

Предмет истраживања докторског рада су предности дигиталне дипломатије, али и изазови који прате најновији облик остваривања дипломатских циљева. С обзиром на чињеницу да је дигитална дипломатија уско повезана са новим комуникационим технологијама и да су дипломатске активности усмерене на интернет и друштвене мреже, предмет истраживања припада области међународног права, дипломатског права, али и односима с јавношћу и комуникологији.

Предмет истраживања је концепт дигиталне дипломатије, односно дипломатске активности, које као алат користе дигиталне медије, посебно друштвене мреже, да би одговорили на изазов савременог доба и захтеве јавности да се укључи у област дипломатије. Усмеравање дипломатије према дигиталним медијима и умреженом друштву помаже дипломатама да пласирају своје спољнополитичке циљеве, али и корисницима мрежа да буду активни учесници у креирању сопствене будућности. На мрежама се остварује дијалог који омогућава да се дипломатски активисти и заинтересована јавност међусобно едукују, разговарају и унапређују своје ставове.

Истраживање је обухватило анализу садржаја, односно анализу доступне научне и стручне литературе, затим је спроведено емпиријско квантитативно и квалитативно истраживање.

Традиционална дипломатија се посматра углавном, као сарадња између државних званичника. „Државе више нису искључиви актери дипломатије. Развој нових информационих технологија и процес глобализације заједно са другим факторима попут економских/финансијских криза, грађански ратови и револуције, климатске промене и тероризам увели су и друге актере у свет јавне дипломатије“ (Pagovski, 2015: 6).

Јавна дипломатија у основи је комуникацијско средство које државе користе да би дошле до страних јавности (Plavsak, 2002) и значајно помаже постизање спољнополитичких циљева земаља које је практикују (Djerejian, 2003).

Као нова категорија, **дигитална дипломатија**, још увек није у потпуности дефинисана (Sotiriu, 2015). Научна јавност тек почиње да се бави овим појмом, али и истраживањима како дигитална дипломатија функционише. У тренутно доступној литератури још увек нема довољно емпиријских података за оцену ефикасности коришћења нових технологија у дипломатске сврхе (Bjola, & Jiang, 2015).

Манор и Сегев (Manor & Segev, 2015), сматрају да се дигитална дипломатија углавном односи на растућу употребу друштвених медијских платформи, у дипломатским активностима једне земље, са намером да се достигну пројектовани спољнополитички циљеви и да се управља изградњом имиџа земље и њеним угледом.

Готово идентичан приступ одређивању овог појма имају Левис (Lewis, 2015) који дигиталну дипломатију дефинише као употребу дигиталних алата комуникације који омогућавају дипломатама да комуницирају једни са другима и са широм јавношћу и Потер (Potter, 2000) по коме се дигитална дипломатија углавном односи на дипломатску праксу путем дигиталних и умрежених технологија, укључујући интернет, мобилне уређаје и канале друштвених медија.

Дигитална дипломатија се сагледава кроз перспективу „меке моћи“ која представља „способност постављања агенде у светској политици кроз убеђивање, завођење и привлачење других силом нечијих уверења, вредности и идеја, а не војском или економском присилом“

(Nye, 1990). Циљ „меке моћи“ је да се јавност „убеди да су резултати које дипломате очекују истоветни са оним резултатима које јавност види као жељени исход“ (Nye, 2004). Овде се уочава да дигитална дипломатија подразумева дијалог и суптилно анимирање јавности да разуме и прихвати дипломатске ставове као своје. У време традиционалне дипломатије много чешће су примењиване методе „тврде моћи“, која представља „способност да се други натерају да делују на начине који су у супротности са њиховим почетним склоностима и стратегијама“ (Nye, 2011).

2.1.2. Операционално одређење предмета истраживања

Операционално одређење предмета истраживања подразумева разврставање основних појмова истраживања на појединачне, што значи да ће се дигитална дипломатија посматрати кроз структуралне чиниоце.

Први структурални чинилац предмета истраживања обједињује: методолошки оквир истраживања са теоретским приступом формулацији проблема истраживања; даје се одређење предмета истраживања; постављају се научни и друштвени циљеви истраживања; поставља се хипотетички оквир истраживања; дизајнира се начин истраживања и указује се на научну и друштвену оправданост истраживања.

Други структурални чинилац предмета истраживања односи се на даљу разраду појмова дипломатија, јавна дипломатија и дигитална дипломатија. Такође се разрађује теоретски приступ појави препознатој као умрежено дигитално друштво.

Трећи структурални чинилац предмета истраживања односи се на анализу карактеристика дигиталне дипломатије и разматрају се потребе савременог друштва за дигиталном дипломатијом, али и предности које пружа дигитална дипломатија, као и изазови са којима се среће дипломатија, која као алат користи савремене информационо комуникационе технологије.

Четврти структурални чинилац предмета истраживања обухвата дипломатску мисију на друштвеним мрежама, вербално ратовање у сајбер простору и сигурносне претње у сајбер простору.

Пети структурални чинилац предмета истраживања обухвата приказ резултата истраживања, као и квантитативну и квалитативну анализу добијених података.

Шести структурални чинилац предмета истраживања односи се на закључна разматрања у којима ће бити саопштени ставови анализе садржаја и емпиријског истраживања.

2.1.3. Временско, просторно и дисциплинарно одређење предмета истраживања

Временски, предмет истраживања обухвата период друге половине 2018. године

Просторно, предмет истраживања обухвата анализу ставова испитаника на територији Републике Србије.

Дисциплинарно, предмет истраживања припада пољу друштвено-хуманистичких наука, научној области правних наука, ужој научној области јавноправних наука и тежишно научним дисциплинама међународног јавног права, дипломатског права, а делом и области комуникологије и односа с јавношћу.

2.1.4. Циљеви истраживања

Генерални циљ истраживања везан је за прикупљање литературе, односно постојећег научног сагледавања проблематике везане за појмовно и структурално одређење дигиталне дипломатије, као нове појаве у области међународних односа. С обзиром на чињеницу да се ради о савременој трансформацији јавне дипломатије, још увек научна јавност није дала свој пуни допринос сагледавању ове теме.

Емпиријско истраживање, које је спроведено путем анкетирања испитаника, обезбедило је податке за доказивање постављених хипотеза. Дисертацијом се желе остварити специфични научни и друштвени циљеви.

Научни циљ првенствено се односи на обезбеђење релевантних показатеља, добијених коришћењем научних метода у оквиру квантитативног и квалитативног истраживања и упознавање научне заједнице са закључцима. Добијени резултати послужиће за даље изучавање дигиталне дипломатије, као дипломатије која се одвија посредством дигиталних медија и прати развој информационог друштва. Добијени закључци могу послужити научним истраживачима за њихова даља истраживања.

Друштвени циљеви истраживања везани су за примену добијених сазнања и њихове промоције за имплементирање у област дипломатије, како би дипломате могле прецизније да одговоре на изазове савременог доба.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

(Објаснити да ли су хипотезе научно потврђене или оборене) Хипотетички оквир Хипотетички оквир истраживања у докторској дисертацији чине једна генерална и пет посебних хипотеза истраживања.

Генерална хипотеза докторске дисертације гласи:

Генерална хипотеза гласи: Уколико дипломате користе савремене информационо комуникационе технологије за пласирање порука, утолико је остваривање њихових пројектованих циљева успешније.

Посебне хипотезе које су дефинисане за поступак истраживања су:

Прва посебна хипотеза Х1. Уколико дипломате, на друштвеним мрежама, промовишу традицију и културне вредности земље, коју представљају, корисници ових мрежа ће позитивно реаговати

Друга посебна хипотеза Х2. Уколико учесници друштвених мрежа препознају дипломату као особу од поверења спремни су да подрже његове активности

Трећа посебна хипотеза Х3. Уколико се дипломата на друштвеним мрежама залаже за мир и прогрес земље домаћина, јавност ће позитивно прихватити промоцију пријатељских релација између своје и земље и земље одакле дипломата долази.

Четврта посебна хипотеза Х4. Дигитална дипломатија захваљујући присуству на друштвеним мрежама утиче на формирање позитивног имиџа и репутације земље из које дипломата долази.

Пета посебна хипотеза Х5. Дигитална дипломатија разменом културних вредности на друштвеним мрежама креира нову виртуелну културу и ствара могућност за сарадњу и прихватање културних различитости.

4. Кратак опис садржаја

Дисертација је структурирана кроз пет тематских целина, садржи и закључна разматрања, преглед коришћене литературе и прилоге: упитник по коме је обављено истраживање и попис слика, табела и графикана.

У првом поглављу дата су уводна разматрања и одређење проблема и предмета истраживања. Дат је хипотетички оквир истраживања и формулација опште и посебних хипотеза.

У другом поглављу даје се теоријско одређење предмета истраживања, односно теоретско одређење појма дипломатија, кроз анализу традиционалне дипломатије, јавне дипломатије, сагледавају се карактеристике умреженог дигиталног друштва и даје се теоретски приступ појму дигитална дипломатија.

У трећем поглављу даје се анализа карактеристика дигиталне дипломатије. Посебно се обрађују потреба за дигиталном дипломатијом, предности дигиталне дипломатије и изазови дигиталне дипломатије.

Четврто поглавље анализира шта утиче на стварање савременог света. Обрађује политичку комуникацију, политичку културу и дипломатску мисију на друштвеним мрежама са примерима. Затим се обрађује област Културне дипломатије, брендирање нације, Твитер дипломатија и ратовање у сајбер простору.

Пето поглавље приказује резултате истраживања ставова испитаника о дигиталној дипломатији и активностима дипломата на друштвеним мрежама. Даје се анализа основности постављених хипотеза и приказују резултати истраживања табеларно и графички.

Закључна разматрања дају преглед теоријских и емпиријских резултата истраживања проблематике дигиталне дипломатије.

5. Остварени резултати и научни допринос

(Конкретно навести допринос научној, стручној или уметничкој области)

У погледу научне оправданости истраживања, иста је заснована на чињеници о недовољној истражености деловања савремене дипломатије која се одвија на платформи нових медија. С обзиром на то да академска јавност тек почиње да изучава област дигиталне дипломатије, као нови сегмент јавне дипломатије, научна оправданост истраживања докторске дисертације огледа се у прилици да се унапреди разумевање новог облика дипломатије, док је друштвени циљ постигнут стварањем могућности да се нова знања у будућности имплементирају у дипломатске стратегије. Истовремено се даје и одговор како задовољити све захтевније потребе грађана да буду укључени у међународну политику.

6. Закључак

(Навести да је докторска дисертација/уметнички пројекат урађена у свему према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно или уметничко дело и да су се стекли услови за његову јавну одбрану)

Докторска дисертација под називом „**ДИГИТАЛНА ДИПЛОМАТИЈА КАО ОДГОВОР НА ИЗАЗОВЕ САВРЕМЕНОГ ДОБА**“, кандидата **Николић Драгана**, мср, урађена је у складу с одлуком о одобравању израде дисертације. Кандидат је тему обрадио на 233 стране, при чему 205 страна чини излагање о проблему и предмету истраживања. Дисертација је прошла тест провере на софтверском програму за утврђивање аутентичности текста који је показао да је текст дисертације аутентично и оригинално дело кандидата подобно за јавну одбрану.

Дисертација припада научном пољу друштвено-хуманистичких наука, има мултидисциплинарни карактер. Првенствено се односи на област научној области правних наука, ужој научној области јавноправних наука и тежишно научним дисциплинама међународног јавног права, дипломатског права, а делом и области комуникације и односа с јавношћу.

Тема докторске дисертације је методолошки коректно заснована, научно и друштвено оправдана због укупног значаја које има област савремене дипломатије за међународне односе, посебно у време нових технологија и нових медијских облика. Предмет истраживања докторске тезе разматра предности и недостатке које има дипломатска комуникација у новим медијима, указујући на њихове узрочно-последичне везе.

Предмет докторске дисертације задире у методе које пружају сазнања о томе како успешно дипломате могу да остваре комуникацију са грађанима, првенствено путем нових медија, да би се добио одговор како задовољити све захтевније потребе грађана да буду укључени у међународну политику.

Рад обухвата емпиријску анализу ставова испитаника који су обезбеђени спроведеним истраживањем на територији Републике Србије. Резултати истраживања треба да омогуће да се пласирају нова сазнања у области дигиталне дипломатије.

Дисертација је писана коректним језиком науке, јединственим и јасним стилем. Одабрана литература и извори (укупно 159) примерени су потребама рада како по квалитету садржаја, тако и по обиму. Коришћени извори обезбедили су свеобухватну основу за битна закључивања о проблему и предмету истраживања, као и за доказивање постављених хипотеза.

Комисија за оцену завршног рада/докторске дисертације је, на основу свега изложеног, закључила да је докторска дисертација под називом „**ДИГИТАЛНА ДИПЛОМАТИЈА КАО ОДГОВОР НА ИЗАЗОВЕ САВРЕМЕНОГ ДОБА**“: кандидата **Драгану Николићу**, мср оригинално и самостално научно дело кандидата и да садржи наведене научне доприносе, те предлаже наставно-научном већу Правног факултета, Мегатренд универзитета да одобри њену јавну одбрану.

Место и датум:

Чланови Комисије за оцену подобности кандидата и теме докторске дисертације/уметничког пројекта

Проф. др Весна Балтезаревих,
Факултет за цивилно ваздухопловство, Мегатренд универзитет,
ментор

Проф. др Игор Вукоњански,
Правни факултет, Мегатренд универзитет, члан

Проф. др Драгана Јованових, Факултет за културу и медије, Мегатренд универзитет, члан
